

2.6. Садово-паркове мистецтво Російської Імперії

Ну а що ж в Росії? Як і в західній Європі, традиція вирощувати декоративні рослини зародилася в монастирях. Там же почали садити аптекарські городи. В допетровській період поширення набули, в основному, розважальні сади з каруселями і звіринцем. Але надивився дивовижних парків молодий цар ввів моду на класицизм і збирання колекцій дерев і квітів. Пізніше, при імператриці Катерині, були розширені оранжереї Літнього палацу. Збереглися записи про те, що в них вирощували банани, фініки та інші екзотичні фрукти до царського столу. Тоді ж поміщицькі садиби почали оточувати парками, відмовившись від традиційного фруктовому саду. Ідеї дизайну, як правило, були запозичені, і мода на них швидко змінювалася.

У першій половині XVIII ст. створюються регулярні декоративні сади, прикрашені скульптурою, архітектурними будівлями, складними гідротехнічними спорудами. До середини XVIII ст. формується своєрідний російський тип декоративного регулярного парку, зразками якого є парки Петропалацу, Пушкіна, парк «Архангельське».

Для російського садово-паркового мистецтва характерними рисами є:

- повне панування палацу в загальній системі планування;
- неодмінна участь води в архітектурній композиції (канали, басейни, фонтани, каскади);
- насиченість саду архітектурою малих форм – альтанки, гроти, зелені театри, мости, сходи, скульптури;
- строге геометричне планування території і розчленування її на квадрати або прямокутники, іноді пересічені радіальними алеями. У центрі таких квадратів створюються квітники, парковий павільйон, альтанка або фонтан. Майже постійною деталлю планування є лабіринт;
- дерева і чагарники представлені здебільшого стриженими формами у вигляді алей, живоплотів, бордюрів, окремих дерев, що піддаються складній фігурній стрижці. Алеї засаджували іноді так густо, що вони перетворювалися в зелені коридори.

З 70-х років XVIII ст. регулярні парки починають виходити з моди і замінюються ландшафтними (парки Гатчинський, Павловський поблизу Петербурга, Царицинський під Москвою, Софіївка, Тростянецький, Олександрія та інші в Україні).

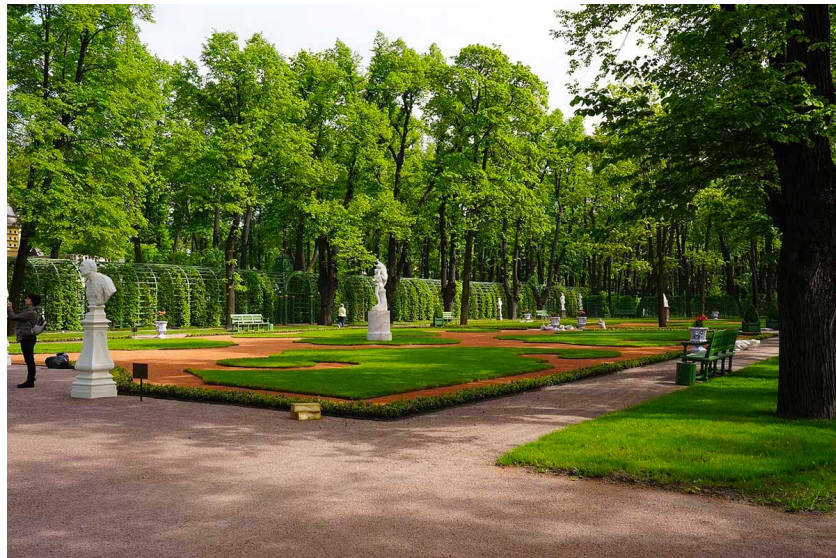
Період інтенсивного будівництва ландшафтних парків у Росії (1770-1850 р.) можна розділити на дві частини: будівництво парків романтичного і реалістичного типів.

Ідея створення парку Літній сад належить Петру Першому, який бажав перетворити Росію, хоча б локально, в межах одного міста - на цивілізовану європейську країну з палацами, садами, парковими зонами, фонтанами та скульптурами. Мрію імператора про версальський сад втілювала у життя велика група архітекторів (І. Матвеев, М. Земцов та інші), художників, садівників за безпосереднього керівництва майстра Івана Угрюмова. Тут працювало безліч кріпаків і вільнонайманих робітників. Тоннами завозилася земля, висаджувалися дерева і чагарники, проводилися та облагороджувалися доріжки. Запрошені садівники були то голландцями, то французами, тому сад формувався то голландському, то французькому стилі. Сад був розбитий на окремі частини паралельними та перпендикулярними доріжками. Частина саду, що знаходиться ближче до Літнього палацу, називалася Першим Літнім садом (Парадним), більш південна його територія до Мийки – Другим (Червоним або Господарським). А садова частина за Мийкою - це вже був Третій Літній сад (Сад її Величності) - подарунок Петра своїй дружині - сьогодні Михайлівський, за назвою замку, що там знаходиться. У 1719 між Першим і Другим садами був проритий Поперечний канал, засипаний після повені 1777 року.

Літній сад

,

Петергофський Петродворець

Назва «Петергоф» (в перекладі з німецького- «Петров двір») вперше згадується в «похідному журналі» Петра I у вересні 1705 року. Тоді судно «Мункер» -бросіло якір біля невеликої мізи, розташованої на південному узбережжі Фінської затоки. Це місце Петро вибрав для відпочинку під час частих морських переходів з Петербурга в Кронштадт

Петергоф умовно можна розділити на Верхній сад і Нижній парк. Нижній парк багатий на фонтани і царські будівлі. У ньому збудовані палаци Марлі, Монплезір, Ермітаж, Самсоніївський грот. З фонтанних споруд - Менажерні фонтани, Левовий каскад, Золота гора, фонтани-Клоші, Римські фонтани, Шахова гора.

Морський канал Петродвірця

Парк витриман в романтичному пейзажному стилі, дбайливо зберігши природну красу і доповнивши їх витонченими штрихами, що надають видам завершеність і мальовничість. Було висаджено понад 30 тисяч рослин з ботанічного та таврійського садів Петербурга, Москви, Марселя та Гамбурга.

Було створено два ставки, звивисті доріжки обплели природні пагорби та галявини. Під керівництвом архітектора Менеласа над створенням парку працювали відомі садові майстри. Один з них — Петро Іванович Ерлер, через багато років був похований тут.